

Opening Verantwoordingsdag, 17 mei 2017
Door de Voorzitter van de Tweede Kamer, Khadija Arib

Versie III, d.d. 16 mei 2017

Goedemorgen allemaal, met in het bijzonder zijne koninklijke hoogheid,

Welkom op deze derde woensdag in mei. Het is nog vroeg. Ik hoop dat u allemaal een kop koffie heeft kunnen pakken. Ik vind het prettig om te zien dat u in zo'n grote getale aanwezig bent, om deze dag samen te beginnen. Vorig jaar hebben we dat voor het eerst gedaan. Het zou mooi zijn als we er een traditie van kunnen maken. Want hoewel Verantwoordingsdag zich vaak een beetje in de luwte afspeelt, is het een belangrijk moment in onze begrotingscyclus. Dat bewijst ook de aanwezigheid van de special envoy van de StartupDelta, prins Constantijn. Ik vind het een eer dat hij er is, en ons zo wat meer over zijn ideeën over verantwoording zal vertellen.

Helaas kon Arno Visser, president van de Algemene Rekenkamer, niet aanwezig zijn. De Rekenkamer heeft de persconferentie die normaal ná de aanbieding van de Verantwoordingsstukken plaatsvindt verzet naar vanochtend in verband met het ingelaste Kamerdebat over het vervolg van de kabinetsformatie. Het hoort een beetje bij de dynamiek van de politiek en zéker bij de onvoorspelbaarheid van kabinetsformaties, maar het is jammer dat wij zijn verhaal moeten missen.

Goed... Ik vertel niets nieuws, als ik zeg dat Kamerleden de naam hebben vooruit te kijken. Bij veel mensen bestaat het beeld dat zij zich bezighouden met de actualiteit van vandaag en het beleid van morgen, maar eigenlijk nauwelijks reflecteren op wat er gisteren is gebeurd. In de komende weken zullen wij dat beeld opnieuw proberen te ontcrachten. Zoals ieder jaar buigen we ons over de jaarverslagen van de ministers en de rapporten van de Algemene Rekenkamer, om te controleren of er effectief en zorgvuldig met ons belastinggeld is omgegaan. Het is een verantwoordelijkheid die komt met het budgetrecht dat de Kamer al ruim twee eeuwen heeft.

Verantwoordingsdag is een veel jonger fenomeen. In 2000 vond het voor de eerste keer plaats, als een uitvloeisel van de operatie 'Van Beleidsbegroting Tot Beleidsverantwoording' eind jaren '90. Saskia Stuiveling, die ons pasgeleden op 71-jarige leeftijd is overleden, stond aan de wieg van Verantwoordingsdag. Mede door haar inspanningen is de controle van overheidsuitgaven met sprongen vooruit gegaan.

Sinds de introductie van Verantwoordingsdag hebben wij twee dingen geleerd. Eén: de ministers houden zich meestal aan de regels. Vorig jaar bleek dat zij 99,7% van het geld rechtmatig hadden uitgegeven. Twee: het is een enorme klus. De betrokken

Kamerleden moeten de soms technische jaarverslagen minutieus doorspitten, en per onderdeel kijken of het gevoerde beleid oplevert wat ervan verwacht werd.

Die inzet krijgt misschien niet altijd de aandacht die het verdient, maar zoals ik al zei: het is een essentieel onderdeel van onze parlementaire democratie. Daarom ben ik blij dat zich ook dit jaar veel collega's zich hebben gemeld als rapporteur. Voor een deel is dat de 'oude garde'. Maar ik zie dat ook nieuwe Kamerleden deze taak met enthousiasme oppakken. Tegen hen zou ik willen zeggen... houd dat vast!

Wie ik in het bijzonder wil noemen, is Pieter Duisenberg, de voorzitter van de Commissie Financiën. Hij heeft er een persoonlijke missie van gemaakt om de samenleving bij het verantwoordingsproces te betrekken. Dat begon vorig jaar relatief bescheiden, met drie middelbare schoolklassen. Dit jaar pakt hij het iets groter aan, met de zogenaamde V100 in de Oude Zaal. Een bijeenkomst waarbij 100 mensen – afkomstig uit de hele samenleving – zich verdiepen in de jaarverslagen van VWS, SZW, OCW, EZ en VenJ en er kritische vragen over stellen. Als Pieter de groei in dit tempo doorzet, denk ik dat we volgend jaar de Johan Cruijff Arena moeten afhuren.

Ik rond af.

Achttien jaar geleden is de eerste Verantwoordingsdag georganiseerd als tegenhanger van Prinsjesdag. Ik weet niet of de twee tradities ooit even bekend zullen worden, maar ik onderschrijf het principe: geen begroting zonder controle.

Dan geef ik nu graag het woord aan de special envoy van de Startup Delta, prins Constantijn.